

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.4:811.111:371.263

<https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.2.7>

Світлана БАБУШКО,

завідувач кафедри туризму
Національного університету
фізичного виховання і спорту України,
професор, доктор педагогічних наук,
вул. Фізкультури, 1,
м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-8348-5936>
babushko64sr@gmail.com

Людмила СОЛОВЕЙ,

доцент кафедри англійської мови та комунікації
Факультету романо-германської філології
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка,
доцент, кандидат педагогічних наук,
вул. Бульвароно-Кудрявська 18/2,
м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-5876-3532>
l.solovei@kubg.edu.ua

(НЕ)ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ РІВНЕВИХ ТЕСТІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВІТЧИЗНЯНИХ ЗВО

Питання проведення рівневого тесту з англійської мови (*placement tests*) у вітчизняних закладах вищої освіти є предметом активних дискусій. Основне його призначення — визначити рівень володіння англійською мовою та сформувати академічні групи студентів з приблизно однаковим рівнем для подальшого вивчення англійської мови за професійним спрямуванням у закладі вищої освіти. Однак на практиці виникає чимало викликів і проблем, що потребують вирішення. Тому метою статті є всебічне висвітлення цієї проблеми задля з'ясування доцільності чи недоцільності його проведення.

Авторами було здійснено аналіз ступеню наукового опрацювання проблеми у зарубіжному та вітчизняному науковому середовищі. Виявлено, що проблема перебуває в колі наукових інтересів зарубіжних дослідників, які фокусують увагу на методиках розроблення подібних тестів, їх об'єктивності та надійності, структурі. На жаль, питання дослідження доцільності проведення такого діагностичного тесту в українському контексті залишається недостатньо вивченим.

Для об'єктивного висвітлення проблеми авторами було застосовано SWOT-аналіз, який дозволив визначити сильні й слабкі сторони проведення рівневого тесту, його можливості та загрози. Результати аналізу засвідчують, що проведення рівневого тесту з англійської мови для визначення рівня англомовної компетентності студентів-першокурсників має низку переваг і водночас недоліків як для студентів, так і для викладачів.

Враховуючи комплексність питання та обмеженість наукового дослідження в Україні, необхідне подальше всебічне вивчення доцільності проведення рівневих тестів з англійської мови. Важливим є залучення до обговорення зацікавлених сторін, зокрема студентів та викладачів закладів вищої освіти, з метою формування обґрунтованого рішення щодо (не)доцільності рівневих тестів з англійської мови у закладах вищої освіти.

Ключові слова: рівневий тест, англійська мова, заклади вищої освіти, (не)доцільність проведення рівневого тесту, SWOT-аналіз.

Вступ. У сучасному глобалізованому світі роль і місце вивчення іноземної мови важко переоцінити. Знання, до прикладу, англійської мови полегшує не лише подорожі, а й можливість навчатися та здобувати освітні

ступені у зарубіжних університетах та коледжах, працювати за кордоном, спілкуватися з зарубіжними друзями і знайомими в соціальних мережах, підвищувати конкурентоспроможність сучасного фахівця, розширювати економічні та культурні

горизонти, пізнавати культуру та традиції інших народів. Перераховані можливості значно актуалізують й істотно підвищують потребу у вивченні іноземної мови (Dick, 2023).

З метою використання переваг, що їх надає знання іноземної мови, важливим і необхідним у її вивченні є створення комфортного мовного навчального середовища в класі, яке дозволить тим, хто вивчає мову, почуватись впевнено в колі своїх однокласників, одногрупників чи однокурсників. Тож перед учителями та викладачами англійської мови як іноземної (далі користуватимемося загальновідомою аббревіатурою EFL — English as a Foreign Language) постає нелегке завдання — критично та точно оцінивши мовну компетентність учнів / студентів, сформувані групи для вивчення англійської мови та розподілити учнів / студентів у групах, які відповідають їхньому рівню володіння мовою (Bachman, & Palmer, 2022).

Як правило, для цього вчителі та викладачі EFL користуються так званими «рівневими тестами» (placement tests). У науковій літературі використовуються й інші терміни: діагностичний тест, первинний діагностичний тест, вступний тест. Головне їх призначення полягає в тому, щоб визначити рівень мовних навичок учня / студента, щоб, маючи результати тесту, учитель / викладач разом з учнем / студентом могли визначити курс, який найкраще підійде учню / студенту, або сформувані групи учнів / студентів із приблизно однаковим рівнем володіння англійською мовою. Адже у випадку, коли рівень мовної підготовки групи є нижчим за здібності учня / студента, це не принесе користі його / її навчанню. І навпаки, коли рівень мовної підготовки групи значно перевищує його / її здібності, це може виявитися демотивуючим чинником. Тож результати тесту допомагають знайти той рівень мовної підготовки, який буде викликом для учня / студента, але не здаватиметься йому / їй неможливим для розуміння (McDonald, 2020). Ідея, закладена в тестуванні за рівнями іншомовної підготовки, є доволі розумною і практичною, адже сприяє успіху у вивченні іноземної мови, забезпечує навчання, яке відповідає потребам учня / студента, допомагає ефективно й раціонально використовувати їх потенціал. Таким чином, рівневий тест стає критичним інструментом у вивченні EFL (Brown, 1989).

Постановка проблеми. Теоретичні засади рівневого тесту є обґрунтованими і зрозумілими. Разом з тим на практиці виникає доволі багато проблем, що потребують вирішення. Вони пов'язані насамперед з відповідністю розроблених тестів вимогам закладу освіти, їх об'єктивністю, зрозумілістю для учнів / студентів, надійністю й високою якістю, стандартизованістю і зручністю для вчителів / викладачів тощо.

У контексті вищої освіти України використання рівневих тестів і поділу здобувачів вищої освіти на групи за рівнем їх знання англійської мови стикається ще з однією суттєвою проблемою — випускники шкіл, які вступають до закладів вищої освіти, мають надзвичайно різний рівень знань англійської мови, що шкодить як вступникам з низьким рівнем, які не встигають за програмою та не можуть засвоювати матеріал належним чином, так і студентам, які потерпають від того, що викладач орієнтується на слабшого студента (Обов'язковою умовою..., 2019). Тому Міністерство освіти і науки України спільно з Британською Радою в Україні розробило концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти. Відповідно до цієї концепції всі студенти, які вступають до вишу на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, мають володіти іноземною мовою, зокрема англійською, на рівні B1 і вище (Обов'язковою умовою..., 2019). Якщо рівень вступника нижчий за рівень B1, вони мають пройти мовний інтенсив для досягнення цього рівня. Тому гіпотетично, всі вступники, як очікується, повинні володіти англійською мовою на рівні B1. Відтак проведення рівневих тестів на початку навчання студентів, які вже вступили до вишу, може виявитися недоцільним. Адже заклади вищої освіти враховують бали, набрані вступниками під час національного мультитесту (НМТ), та сертифікати міжнародних мовних іспитів. З огляду на зазначене розподіл студентів-першокурсників для вивчення англійської мови видається зайвим. Однак на практиці, як свідчить досвід авторів та їх колег — викладачів англійської мови у вітчизняних ЗВО: якщо кількість студентів, що вступили на перший курс за певною спеціальністю, перевищує дві академічні групи, то у переважній більшості у ЗВО обов'язково проводиться внутрішнє рівневе тестування студентів, за результатами якого студентів і розподіляють по групах відповідно до їхнього рівня англійської мовної компетентності.

Окрім повторного тестування, що вже є викликом для тих, хто щойно склав вступні тести, виникає ще одна дотична проблема, що притаманна вітчизняній системі вищої освіти, особливо для тих студентів, які вступили на бюджетну форму навчання. Мова про неї піде нижче.

Зважаючи на викладене, **метою статті** є обґрунтування (не)доцільності проведення рівневих тестів для формування груп з вивчення англійської мови у закладі вищої освіти.

Огляд літератури з досліджуваного питання. Переважна більшість проаналізованих наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних дослідників, методистів і практиків стосується питання правильності та неправильності розроблення рівневих тестів, їх критеріїв оцінювання, принципів їх укладання, структурування тощо. Серед нау-

ковців побутує думка, що такі тести мають чітко відповідати цілям навчальних програм, за якими будуть навчатися студенти, і бути з ними пов'язаними. Ця позиція є зрозумілою, чіткою, обґрунтованою та справедливою. Водночас інші науковці та дослідники стверджують, що у разі відсутності спеціально розроблених рівневих тестів можна використовувати загальні лексико-граматичні тести як універсальні засоби для розподілу студентів (Holster, & Lake, 2012). Проте вони зазначають, що у цьому випадку важливо підібрати тест так, щоб його складність корелювала зі здібностями осіб, що тестуються, щоб забезпечити достатню точність вимірювання знань і навичок студентів. Це дозволить об'єктивно їх оцінити та сформувати різні групи студентів, оскільки від цього залежить якість подальшого навчального процесу.

Вимога належного підбору рівня складності повною мірою стосується й рівневих тестів (Johnson, & Riazi, 2017).

Зазначимо, що одне із досліджень цього питання було висвітлене зарубіжним дослідником Дж. Брауном (J. Brown) з Гавайського університету на Маноа. Науковець визначив, що на початку навчання в університеті доцільно проводити рівневий тест з англійської мови для того, щоб визначити рівень володіння студентами англійською мовою. На його думку, розподіл студентів є важливим для навчання за освітніми програмами і курсами, оскільки необхідно сформувати групи з відносно гомогенним рівнем мовних здатностей, інколи навіть зі специфічними навичками. Однак, як було з'ясовано, в цьому процесі можуть мати місце доволі серйозні невідповідності між результатами проведеного рівневого тесту та актуальними знаннями студентів (Brown, 1989).

У цьому контексті також привертає до себе увагу наукове дослідження литовських науковиць Ю. Свілікайте (J. Cvilikaitė) та Л. Зуткієне (L. D. Zutkienė), які здійснили аналіз того, наскільки точно рівневий тест з англійської мови визначає фактичний рівень володіння англійською мовою. Причому фокус у їх дослідженні було спрямовано на те, як студенти сприймають цей тест і наскільки точно, на їх думку, він визначає їх фактичні знання та навички з англійської мови (Cvilikaitė, & Zutkienė, 2024). Було з'ясовано, що рівневий тест ефективно визначає рівні мовної компетенції студентів-учасників дослідження та охоплює перевірку усіх компетентностей мовлення, включаючи письмо, читання, граматику та слухання. Проте остаточна відповідь на питання, чи надійно такий тест визначає фактичний рівень володіння англійською мовою, залишається відкритою, оскільки відповіді студентів розділилися на позитивні та негативні більш-менш однаково.

Інша проблема, яка досліджується науковцями і стосується використання рівневого тесту,

розкрита у публікації Р. Джонсона (R. Johnson) та А. Ріазі (A. Riazi) — неправильний розподіл студентів за результатами проведеного тесту та їх наслідки. Науковці емпіричним шляхом з'ясували, що в освітньому процесі спостерігається очевидна кореляція між адекватним розподілом та успішністю студентів: 15 % студентів першого семестру повідомили про те, що їх розмістили на рівні, занадто складному для них, а 37 % студентів не опанували програми курсів, на які їх було розподілено, саме з цієї причини. Нині такі результати є доволі типовими для більшості закладів вищої освіти (Johnson, & Riazi, 2017, с. 100). Іншими словами, рівневі тести, що проводяться у закладах вищої освіти, не відображають реальної картини знань студентів, що і призводить до неправильного розподілу студентів у групи.

Аналіз україномовного наукового дискурсу засвідчив, що проблема доцільності чи недоцільності проведення рівневого тесту у ЗВО не досліджується. Хоча це питання розглянуто в Методичних рекомендаціях щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України від Міністерства освіти і науки України (частина V, пункт 2), де зазначено, що «вивчення готовності студентів першого року навчання до вивчення англійської мови за професійним спрямуванням на рівні B1+ (і вище) є доцільним» (МОН, 2023).

Методологія дослідження. Для об'єктивного висвітлення проблеми, її аналізу та визначення доцільності / недоцільності проведення рівневого тесту з англійської мови серед студентів-першокурсників у вітчизняних ЗВО використаємо SWOT-аналіз.

SWOT-аналіз, як правило, використовують для стратегічного планування бізнесу, діяльності фірми, бізнес-проекту, поточної ситуації чи тенденції на ринку, тобто в економічних дослідженнях (Копчак, Лобунець, & Луковський, 2024). Його основним завданням є з'ясування сильних (strengths) і слабких сторін (weaknesses), можливостей (opportunities), що з'являються у процесі реалізації проекту, та загроз (threats), що пов'язані з його виконанням.

Проте останнім часом все частіше цей метод аналізу застосовують і в інших науках, навіть у тих, що не дотичні до економіки: філософії, соціології, педагогіці та ін. Це пояснюється тим, що у загальному вигляді він не містить економічних категорій, тому може бути застосований до організацій, окремих людей чи країн для побудови стратегій розвитку в різних областях діяльності (Копчак, Лобунець, & Луковський, 2024).

Тож враховуючи зазначене, використання SWOT-аналізу для висвітлення досліджуваної педагогічної проблеми є прийнятним. Для його проведення будемо притримуватися такого алгоритму. Спочатку виявимо сильні та слабкі сторо-

ни проведення рівневого тесту у закладах вищої освіти, потім його можливості та загрози. Після цього встановимо зв'язки між ними, які й допоможуть нам визначити доцільність / недоцільність його проведення.

Результати дослідження. Як наголошують науковці та практики, ключовою вимогою до проведення тесту на визначення рівня знань є те, що студенти повинні мати подібні освітні потреби та порівнюваний рівень знань (Hille, & Cho, 2020). Це повною мірою стосується й рівневого тесту з англійської мови. Тому для його проведення необхідно переконатися, що учасники мають порівнюваний рівень, а також подібні освітні потреби. Інколи це може стати справжнім викликом. У нашому випадку студенти мають рівень англійської мови, що можна порівняти, адже вони вивчали її у закладах середньої освіти. Відповідно до вимог МОН України випускники шкіл мають володіти англійською мовою на рівні не нижче за B1. Проте на практиці, як свідчать результати НМТ, прийнятним результатом є 100 балів з 200, тобто всього 50 % успішності складеного тесту є допустимим для участі в конкурсі для вступу до ЗВО. Це означає, що рівень володіння англійською мовою може варіюватися від A2 до C1. Іншою проблемою є те, що складання англійської мови в межах НМТ не є обов'язковим для вступників, а вибірковою дисципліною. Тож логічно припустити, що не всі вступники, які вступили на навчання до ЗВО, складали тест з англійської мови в рамках НМТ.

Щодо освітніх потреб студентів, вони є схожими — здобути вищу освіту за обраною спеціальністю.

Інша складність у проведенні рівневого тесту проявляється передусім у тому, щоб тест був належним чином розроблений, тобто не був перевантаженим важким матеріалом і водночас не був занадто простим для здібностей студентів.

Серед науковців побутує думка, що такий тест також має чітко відповідати цілям навчальних програм і бути з ними пов'язаним. Він має забезпечувати адекватний виклик для студентів, що допомагає запобігти цим проблемам і підвищити їхню мотивацію та впевненість (Hille, & Cho, 2020). Тож, академічні групи у ЗВО формуються відповідно до більш-менш однакового рівня володіння студентами англійською мовою, що підвищує їх мотивацію у досягненні своїх академічних цілей, демонструючи гідну продуктивність та досягаючи навчальних результатів, прийнятних для самих студентів і для викладачів.

Однак, якщо немає спеціально розроблених рівневих тестів, то можна використовувати загальні лексико-граматичні тести як універсальні засоби для розподілу студентів (Holster, & Lake, 2012). Проте, як і у випадку зі спеціально розробленим тестом, загальний лексико-граматичний тест важливо підібрати так, щоб його складність

корелювала зі здібностями осіб, що тестуються. Адже саме така кореляція забезпечує достатню точність вимірювання англомовних знань і навичок студентів. Це дозволить об'єктивно їх оцінити та сформувати групи студентів з рівними обсягами знань і навичками, оскільки від цього залежить якість подальшого навчального процесу та успішність навчання студентів.

Натомість неправильний розподіл студентів може призвести до низки проблем в освітньому середовищі. Хибність розподілу проявляється в тому, що у студентів, які не отримують достатніх викликів, знижується мотивація активно брати участь у навчанні, виконувати завдання. А у більш серйозних випадках призводить до того, що студенти навіть можуть залишити навчання. І навпаки, коли студенти сприймають себе академічно слабшими або менш підготовленими за своїх однокласників, вони можуть відчувати себе пригніченими чи стриманими у прояві своєї активності. Внаслідок нерівних можливостей для слабших студентів їхній академічний прогрес знає перешкод та істотно гальмується (Cvilkaitė, & Zutkienė, 2024).

Більше того, невідповідний розподіл студентів за рівнями володіння англійською мовою може стати додатковим викликом і для викладачів. Заняття зі студентами різних здібностей і рівнів англомовної компетентності «додає до викликів, з якими стикаються учні та викладачі» (Johnson, & Riaz, 2017, с. 86). Викладачі, котрі працюють з різнорівневими групами, постійно перебувають у напруженні, пошуку таких методів навчання, щоб усі студенти працювали рівномірно упродовж всього заняття, змушені адаптовувати свої методи навчання для задоволення різноманітних освітніх потреб своїх студентів. У цьому контексті науковці С. Аль-Адаві (S. Al-Adawi) та А. Аль-Балуші (A. Al-Balushi) зазначають ще одну проблему, адже викладачі мають «тенденцію звертати більше уваги на рівень більшості студентів» (Al-Adawi, & Al-Balushi, 2016, с. 107), тому ті студенти, які неправильно були розподілені до академічної групи, мають нерівні можливості для свого академічного успіху. Врешті-решт для цих студентів виникає ризик недостатнього задоволення їх освітніх потреб, неможливість побудувати індивідуальну траєкторію навчання, невиконання навчальної програми та, як наслідок, зниження мотивації як серед студентів, так і серед викладачів.

З огляду на викладене студенти потребують об'єктивного розподілу, який врахує їхні знання англійської мови і водночас має бути викликом для них, але не викликати розчарування і демотивації. Натомість викладачі у свою чергу потребують надійних механізмів розподілу студентів, які дозволяють їм коригувати свої методи викладання англійської мови відповідно до потреб новоприбулих студентів. Тож важливо, щоб система

розподілу була об'єктивною, гнучкою та адаптивною, щоб задовольнити вимоги обох сторін, сприяти ефективному навчанню та розвитку мовних знань і мовленнєвих навичок (Bernhardt, et al., 2004, с. 356).

Аналізуючи доцільність проведення рівневих тестів у вітчизняних ЗВО, варто враховувати, що студенти, які навчаються на бюджетній основі, є більш вразливими до такого розподілу. Розглянемо типову практичну ситуацію. Студент з вищим рівнем англомовної компетентності (B2) навчається у групі, що відповідає його рівню володіння англійською мовою та отримує, до прикладу, 80 балів за семестр. Студент з рівнем A2 у своїй групі набирає 90 балів за семестр. Обидва студенти отримують залік з англійської мови за професійним спрямуванням. Гіпотетично, припустимо, що зусилля, які доклали студенти упродовж семестру, щоб отримати залік, є майже однаковими. Що ж до рівня знань англійської мови, він залишається різним: B2 та A2. Існує ймовірність, що студент з групи рівня A2 може отримати стипендію, а студент групи B2 може її не отримати, оскільки, знаючи англійську мову краще, отримав набагато меншу кількість балів. Тож усвідомлення цього повністю демотивує студента, який краще володіє англійською мовою. У цьому випадку, як свідчить досвід авторів з викладання англійської мови у вітчизняних ЗВО, непоодинокими випадками є переходи студентів з вищим рівнем англомовної компетентності до груп з нижчим рівнем, де навчання для них буде легким і необтяжливим, де

на них будуть рівнятися слабші, а бали за семестр будуть вищими.

З огляду на зазначене між викладачами англійської мови у ЗВО точаться дискусії щодо доцільності / недоцільності проведення рівневих тестів і за їх результатами розподілу студентів на групи. Деякі викладачі переконані, що групи для вивчення англійської мови необхідно формувати за іншими критеріями. У групах мають бути різнорівневі студенти, де студент з вищим рівнем володіння англійською мовою буде слугувати прикладом для тих, у кого цей рівень нижчий. Це буде орієнтовним показником, до чого потрібно прагнути у вивченні англійської мови. Звичайно, це створюватиме додаткові труднощі для викладачів: необхідність диференційованого підходу, індивідуального підходу, створення комфортного освітнього середовища для усіх студентів, адаптація методів навчання до різнорівневого класу, гнучкість у виборі відповідних форм і методів навчання англійської мови тощо. Однак у такому випадку бали, отримані студентами за семестр, будуть відображати не їх зусилля, а саме рівень знань. І студент з вищим рівнем володіння англійською мовою матиме об'єктивну можливість отримувати стипендію.

Тож аналізуючи ситуацію з проведенням рівневого тесту з англійської мови у вітчизняних ЗВО, враховуючи його переваги і недоліки, критично оцінюючи наслідки, викладемо наші розмірковування у таблиці як сильні та слабкі сторони, можливості та загрози (таб. 1).

Таблиця 1

Сильні сторони	Слабкі сторони
• Комфортне освітнє середовище як для студентів, так і для викладачів • Підвищення мотивації у досягненні студентами результатів навчання • Результати навчання відповідно до стандартів вищої освіти та освітньої програми • Вища продуктивність та ефективність занять • Менша часозатратність на підготовку до занять і навчально-методичних матеріалів для проведення занять з групою студентів з однаковим рівнем англомовної компетентності	• Наявність порівнюваного рівня знань студентів, а також їх подібних освітніх потреб • Високі вимоги до укладення рівневого тесту для забезпечення його надійності та об'єктивності • Орієнтація викладачів на більшість студентів у групі, звідси — нерівні можливості для слабших студентів • Менша продуктивність та ефективність занять у різнорівневих групах • Висока часозатратність на підготовку до занять і навчально-методичних матеріалів у різнорівневих групах
Можливості	Загрози
• Об'єктивне оцінювання рівня англомовної компетентності • Мотивація до навчання • Подолання студентами викликів відповідно до власного інтелектуального потенціалу • Виконання навчальної дисципліни, освітньої програми в повному обсязі • Удосконалення викладачем своєї педагогічної та методичної майстерності	• Неправильний розподіл студентів за рівнем володіння англійською мовою • Оцінювання, що не відповідає фактичному рівню знань студента • Зниження мотивації до навчання у студентів • Зниження мотивації до викладання у викладачів • Невиконання навчальної дисципліни, освітньої програми в повному обсязі • Ускладнена можливість викладачу виділити достатньо часу для удосконалення педагогічної і методичної майстерності

Джерело: систематизовано авторами.

Висновки. Підсумовуючи, варто зазначити, що загалом організація навчального процесу у вітчизняних ЗВО за академічними групами з урахуванням рівня володіння англійською мовою має низку переваг, таких як комфортне освітнє середовище, підвищення мотивації студентів та прийнятні навчальні результати. Проте існують і певні недоліки та загрози, як-от необхідність високого рівня стандартизації тестування, орієнтація на більшість студентів, що може ускладнити навчання для слабших, а також ризик неправильного розподілу студентів за академічними групами для подальшого вивчення англійської мови за професійним спрямуванням у ЗВО.

Для успішної реалізації такого підходу необхідно приділяти особливу увагу вдосконаленню системи тестування для визначення рівня володіння мовою, розробці диференційованих навчальних матеріалів та методик, а також забезпеченню додаткової підтримки студентів, які відчу-

вають труднощі у навчанні. Важливо також враховувати можливості для професійного розвитку викладачів, щоб вони могли ефективно працювати з групами різного рівня складності.

Отже, проблема доцільності / недоцільності проведення рівневих тестів та формування академічних груп за їх результатами у вітчизняних ЗВО залишається відкритою і потребує подальших дискусій науковців і практиків.

Перспективами подальших досліджень цієї проблеми можуть стати емпіричні наукові пошуки, зокрема проведення опитування студентів щодо об'єктивності рівневого тесту та правильності розподілу їх по академічним групам для вивчення EFL, проведення фокус-груп з викладачами англійської мови у ЗВО для з'ясування переваг і недоліків рівневого тесту, його надійності та об'єктивності, доцільності чи недоцільності проведення рівневого тестування у вищій школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Копчак Ю., Лобунець Т., Луковський Р. SWOT-аналіз як важливий інструмент у розробці стратегії бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-146>
2. Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України: Наказ Міністерства освіти і науки України від 5.07.2023 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0898729-23#Text>
3. Обов'язковою умовою вступу в університети стане B1 зі знання англійської. *Освіторія: новини*. 2019. URL: <https://surl.li/xzxlmf>
4. Al-Adawi, S., & Al-Balushi, A. (2016). Investigating Content and Face Validity of English Language Placement Test Designed by Colleges of Applied Sciences. *English Language Teaching*, 9(1), 107–121. <https://doi.org/10.5539/elt.v9n1p107>
5. Bachman, L., & Palmer, A. (2022). *Language Assessment in Practice: Developing language assessments and justifying their use in the real world*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.7916/D8CV4HB8>
6. Bernhardt E. B., Rivera R. J., & Kamil M. L. (2004). The Practicality and Efficiency of Web-Based Placement Testing for College-Level Language Programs. *Foreign Language Annals*, 37(3), 356–365.
7. Brown, J. D. (1989). Improving ESL Placement Tests Using Two Perspectives. *TESOL Quarterly*, 23(1), 65–83. <https://doi.org/10.2307/3587508>
8. Cvilikaitė, J., & Zutkienė, L. D. (2024). Is the English Proficiency Level Always Reflected in Placement Tests? *International Linguistics Research*, 7(1). <https://doi.org/10.30560/ilr.v7n1p1>
9. Dick, K. (2023). Why is It Important to Learn a Foreign Language? <https://surl.li/peqfil>
10. Hille, K., & Cho, Y. (2020). Placement Testing: One test, two tests, three tests? How many tests are sufficient? *Sage Journal, Language Testing*, 37(3), 453–471. <https://doi.org/10.1177/0265532220912412>
11. Holster, T. A., & Lake, J. (2012). Developing an Academic English Program Placement Test: A pilot study. *Second Language Acquisition. Language Testing*. <https://surl.li/eozmg1>
12. Johnson, R. C., & Riaz, A. M. (2017). Validation of a locally created and rated writing test used for placement in a higher education EFL program. *Assessing Writing*, 32, 85–104.
13. McDonald, S. (2020). The Importance of Placement Testing. *Clarity English Blog*. <https://blog.clarityenglish.com/the-importance-of-placement-testing/>

REFERENCES

- Al-Adawi, S., & Al-Balushi, A. (2016). Investigating Content and Face Validity of English Language Placement Test Designed by Colleges of Applied Sciences. *English Language Teaching*, 9(1), 107–121 [in English]. <https://doi.org/10.5539/elt.v9n1p107>
- Bachman, L., & Palmer, A. (2022). *Language Assessment in Practice: Developing language assessments and justifying their use in the real world*. Oxford: Oxford University Press [in English]. <https://doi.org/10.7916/D8CV4HB8>

- Bernhardt E. B., Rivera R. J., & Kamil M. L. (2004). The Practicality and Efficiency of Web-Based Placement Testing for College-Level Language Programs. *Foreign Language Annals*, 37(3), 356–365 [in English].
- Brown, J. D. (1989). Improving ESL placement tests using two perspectives. *TESOL Quarterly*, 23(1), 65–83 [in English].
<https://doi.org/10.2307/3587508>
- Civilikaitė, J., & Zutkienė, L. D. (2024). Is the English Proficiency Level Always Reflected in Placement Tests? *International Linguistics Research*, 7(1) [in English].
<https://doi.org/10.30560/ilr.v7n1p1>
- Dick, K. (2023). Why is It Important to Learn a Foreign Language? [in English].
<https://surl.li/peqfil>
- Hille, K., & Cho, Y. (2020). Placement Testing: One test, two tests, three tests? How many tests are sufficient? *Sage Journal, Language Testing*, 37(3), 453–471 [in English].
<https://doi.org/10.1177/0265532220912412>
- Holster, T. A., & Lake, J. (2012). Developing an Academic English Program Placement Test: A pilot study. *Second Language Acquisition. Language Testing* [in English].
<https://surl.li/eozmg1>
- Johnson, R. C., & Riazi, A. M. (2017). Validation of a Locally Created and Rated Writing Test Used for Placement in a Higher Education EFL Program. *Assessing Writing*, 32, 85–104 [in English].
- Kopchak, Yu., Lobunets, T., & Lukovskyi, R. (2024). SWOT-analiz yak vazhlyvyi instrument u rozrobttsi stratehii biznesu. [SWOT Analysis as a Crucial Tool in Business Strategy Development]. *Ekonomika ta suspilstvo / Economics and Society*, 61(2024) [in Ukrainian].
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-146>
- McDonald, S. (2020). The Importance of Placement Testing. *Clarity English Blog* [in English].
<https://blog.clarityenglish.com/the-importance-of-placement-testing/>
- MON Ukrainy. (2023). Metodichni rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakisnoho vyvchennia, vykladannia ta vykorystannia anhliiskoi movy u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy. [Methodological recommendations aimed at ensuring quality teaching, learning and use of English in higher education institutions of Ukraine]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine]* [in Ukrainian].
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0898729-23#Text>
- Oboviazkovoio umovoio vstupu v universytety stane B1 zi znannia anhliiskoi. [B1 English proficiency will become a mandatory requirement for university admission]. (2019). Osvitoriia: novyny. [Osvitoria: news] [in Ukrainian].
<https://surl.li/xzxlmf>

Svitlana BABUSHKO,

Professor, Doctor of Sciences in Pedagogy,
 Head of Tourism Department,
 National University of Ukraine
 on Physical Education and Sport,
 1 Fizkultury St,
 Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-8348-5936>
sbabushko@uni-sport.edu.ua

Liudmyla SOLOVEI,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
 Associate Professor at English Language
 and Communication Department,
 Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
 13-B Levka Lukianenka St,
 Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-5876-3532>
l.solovei@kubg.edu.ua

(IN)EXPEDIENCY OF CONDUCTING ENGLISH LANGUAGE PLACEMENT TESTS IN UKRAINIAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. The issue of conducting an English placement test in domestic higher education institutions is the subject of active discussions. Its main purpose is to determine the level of English proficiency and form academic groups of students with approximately the same level for further study of English for Specific Purposes in a higher education institution. However, in practice, there arise a number of challenges and problems that need to be resolved. Therefore, the purpose of the article is to comprehensively cover this problem in order to clarify the feasibility or inexpediency of placement test implementation.

The authors analysed the degree of scientific study of the problem in the foreign and domestic scientific environment. It was found that the problem is in the circle of scientific interests of foreign researchers, who focus on the methods

of developing such tests, their objectivity and reliability, and structure. Unfortunately, the issue of studying the feasibility of conducting such a diagnostic test in the Ukrainian context remains insufficiently examined.

To objectively highlight the problem, the authors used SWOT analysis, which allowed them to identify the strengths and weaknesses of conducting a placement test, its opportunities and threats. The results of the analysis showed that conducting an English placement test to determine the level of English language competence of first-year students has a number of advantages and disadvantages for both students and teachers.

Given the complexity of the issue and the limitations of scientific research in Ukraine, further comprehensive study of the feasibility of conducting English placement tests is necessary. It is important to involve stakeholders in the discussion, in particular students and teachers of higher education institutions, in order to form a substantiated decision on the (in)expediency of English level tests in higher education institutions.

Keywords: placement test, English language, higher education institutions, (in)expediency of conducting a placement test, SWOT-analysis.

Стаття надійшла до редакції: 26.02.2025.

Прийнято до друку: 19.06.2025.